

ISUSOV PROGRAM ŽIVOTA PO MARIJI
(Lk 1, 46-55)
(Uzorak liturgijsko-katehetskoga slavlja)

Cilj slavlja

Ovim liturgijsko-katehetskim slavljem želimo upozoriti na vidike, koje otvara sadržaj Marijine pjesme „Veliča”. U svagdanjoj molitvi i liturgijskim marijanskim slavljinama ti vidici ne dobivaju svoje zasluženno mjesto, jer ih dovoljno ne zapažamo kao osvijetljenje Marijina lika u Bibliji.

Da bismo osvijetlili Marijin lik (posebno ako se radi s mladima), na temelju njezine pjesme „Veliča”, potrebno je prije slavlja održati nekoliko kateheza s ovim ciljevima:

- ispraviti jednostranu predodžbu Marijina lika;
- pokazati Marijinu povijesno-spasiteljsku ulogu s obzirom na njezinu pjesmu „Veliča”;
- u radu s tekstom „Veliča” primijeniti njegov sadržaj na prilike suvremenog života i pokazati kako se Marijinim doživljavanjem Boga i svijeta mnoge vrijednosti okreću naglavce;
- razumjeti, da je „Veliča” svojim sadržajem najava programa Isusova života i djelovanja;
- povezano s time, spoznati, da između izričaja pjesme „Veliča” i sadržaja „Blaženstava” postoji unutarnja povezanost;
- uvidjeti, da i za nas ovi sadržaji mogu postati program života.

1. Čitanje

*Veliča duša moja Gospodina,
klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju,
što pogleda na neznatnost službenice svoje:
odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom.
Jer velika mi djela učini Svesilni,
sveto je Ime njegovo!
Od koljena do koljena dobrota je njegova
nad onima što se njega boje.
Iskaza snagu mišice svoje,
rasprši oholice umišljene.
Silne zbaci s prijestolja,
a uzvisi neznatne.*

*Gladne napuni dobrima,
a bogate otpusti prazne.
Prihvati Izraela, slugu svoga,
kako obeća ocima našim:
spomenuti se dobrote svoje
prema Abrahamu i potomstvu njegovu do vijeka.*

Tumačenje teksta.

Ako je Marija „živi katekizam”, kako je naziva papa Ivan Pavao II. u zaključku svoje apostolske pobudnice „Catechesi tradendae”, onda je ona to prije svega po svome vlastitom katehetskom tekstu, „Veliča”.

Marijin hvalospjev je izljev hvaljenja i slavljenja, izgovoren uglavnom starozavjetnim jezikom, izatkan i urešen različitim citatima Svetoga pisma poput umjetnički napravljenog tepiha. Posebno ima mnogo sličnosti s Aninim hvalospjevom: 1 Sam 2,1-10. Ipak valja zapaziti razliku u raspoloženju. Dok je Anin hvalospjev uzvik u lice njezinim neprijateljima, Marijin je ponizno razmišljanje o Božjim milostima.

Prema sadržaju teksta Marijinu pjesmu možemo podijeliti u dvije kitice i zaključak.

Prva kitica pokazuje što Marija čini; Marija pjeva o silnim Božjim djelima: „Veliča duša moja Gospodina” (1 Sam 2,1), „i klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju” (Ps 31,8; 35,9; 1 Sam 2,1; Hab 3,18).

„Što pogleda na neznatnost službenice svoje” (Ps 31,8; Post 29,32; 1 Sam 1,11; Ps 113,6; 138,6).

„Odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom” (Post 30,13).

„Jer velika mi djela učini Svesilni” (Pnz 10,21; Ps 126,3).

„Sveto je Ime njegovo” (Ps 111,9).

„Od koljena do koljena dobrota je njegova nad onima što se njega boje” (Ps 103,11,13,17).

Marija u prvoj kitici veliča Gospodina, klikće u Duhu i moli na židovski način molitvu sličnu Očenašu (usp. Lk 11,2). Marija pokazuje na Božje gospodstvo, —i samo Božje djelovanje u njoj predmet je njezine hvale i slavljenja.

Stoga druga kitica mijenja stajalište vidika, polazi odozdo prema gore, od zemlje prema nebeskom, od neznatne Marije prema Božjem gospodstvu: veliča Božje djelovanje: koje još uvijek traje:

„Iskaza snagu mišice svoje” (Ps 118,15 i dalje).

„Rasprši oholice umišljene” (Ps 89,11).

„Silne zbací s prijestolja, a uzvisi neznatne (Ps 147,6; 1 Sam 2,7; Ez 17,24; 21,23; Sir 10,14; 33,12; Job 5,11; 12,19).

„Gladne napuni dobrima” (Ps 107,9). „A bogate otpusti prazne” (1 Sam

2,5: Ps 34,11).

„Prihvati Izraela, slugu svoga” (Iz 41,8).

Zaključak zvuči kao veliki amen, kao otkupljeni uzdisaj na rečeno: Bog kako govori, tako i čini; što obeća, to i ostvari; Božje obećanje će se ostvarivati do vijeka:

„Kako obeća ocima našim” (Mih 7,20).

„Spomenuti se dobrote svoje” (Ps 98,3).

„Prema Abrahamu i potomstvu njegovu do vijeka” (Post 17,7; 18,18 i dalje; 22,17; 2 Sam 22,51).

2. Razmišljanje

Kada Izraelci, a poslije njih i kršćani, žele izreći istine o životu, o vjeri, o onome što ih pokreće, ne izvode to na znanstveni način, nekom logičkom dedukcijom, apstraktnim rečenicama, već u obliku pjesama, himana, psalama, vjerovanja i molitava. Samo na takav način se može izreći Božje djelovanje. Tako čini i Marija. Marija nas podsjeća na Mojsijevu sestru Mirjam koja usred silnoga Božjeg zahvata, kakvog nije bilo u povijesti, pjeva pjesmu Bogu osloboditelju (Izl 15,20). I Marija pjeva usred drame zahvata Božjega u kojoj Gospodin, Svesilni čini velika djela stvarajući na Mariji novi svijet. Djevojka Mirjam hvalila je Boga u ime izraelskog naroda i pozivala da ga svi hvale. U ovom trenutku Marija hvali Boga u svoje ime, ali ne samo za se, ili za jedan narod Izrael, već su na hvaljenje i blagoslivljanje Boga po njoj pozvani svi naraštaji. Ali, u tom trenutku događa se i neminovni pad onih koji se protive Božjoj volji. To su silnici i tlačitelji, koji ne priznaju Božje gospodstvo, već se uzdaju u vlastite sile, te su kao takvi Božji protivnici.

Elizabeta klikće Mariji: „Blagoslovljena ti među ženama. . .” (Lk 1,42); a Marija pojačava taj blagoslov, da će je od sada radi njezina poroda zvati blaženom ne samo žene, nego svi naraštaji. Tako u svom žaru Marija naviješta nadu u konačna vremena, kada će ne samo pojedinci ili jedan narod već svi ljudi živjeti iz silnih djela Božjih, po Božjem sebedarju u Marijinu i Božjem Sinu. Takav oblik navještaja neminovno vodi u opoziciju: sud zlikovcima – smilovanje neznatnima. To nije samo neka politička i socijalna revolucija ili prevrat, premda jest i to, ali je mnogo više stanovište čitavog evanđelja, kako nam pokazuje „Govor na gori” u Lukinu evanđelju, gdje blaženstva i prijekori idu zajedno (Lk 6,20-26). To je Božja soliarlost s gladnima, zatvorenima i žednima pravednosti, kako to pokazuje „Govor o sudu naroda” (Mt 25,31-46). Spram Božjeg gospodstva stoje dvije vrste ljudi: – jedni, koji poput Marije spoznaju Božje djelo i zato se Boga boje, što ne znači da žive u besmislenom strahu pred Bogom, već osjećaju da ih on oslobađa svojim milosrđem i svojom snagom, te su njegovi sluge (robovi), – i drugi; oholice, silnici, bogati, koji su u suprotnosti s Božjom voljom. Čitav tekst „Veliča” govori o tome, što čini uistinu jedini jaki. On gleda i smiluje se svome sluzi Izraelu, svome naraštaju, time što ostvaruje velika djela na svojoj službenici

(ropkinji). Marija u sebi posadašnjuje budućnost. Na taj način i govori u vremenu koje je već u njoj, a na nama se mora još ispuniti. Njezino proroštvo se ostvaruje, u Božjem siromaštvu Sina rođenog u štali i obješenog na križ, kao otkupiteljsko djelo oslobođenja. Marija u sebi nosi budućnost u sadašnjosti, te tako i govori. Marija to ne čini sama od sebe već klikće u Duhu. Na proročki način slavi što u njoj Duh pokreće, naviješta Isusov program života (usp. Dj 2,17-36).

3. Molitva

Hosana! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Blagoslovljeno kraljevstvo oca našega Davida koje dolazi! Hosana u visinama! (Mk 11,9-10).

Bože, po Mariji i Isusu pokazao si nam da nisi na strani velikih i silnika. Ti dolaziš drukčije među ljude nego te oni očekuju. Daj da budemo otvoreni za tvoju stvarnost. Amen.

4. Primjena u životu

1. U katehetskoj pripremi koja vodi prema liturgijskom slavlju najprije ispravimo jednostrane predodžbe Marijina lika.

a) Kao domaći zadatak vjeroučenici i katehete sabiru slike, likove, privjeske i druge uspomene, kao što su sličice, to jest sve što nas podsjeća na Marijin lik. Time na prvom susretu načinimo likovnu meditaciju. Izloži se na vidno mjesto sve sakupljeno. Svaki se izjašnjava o svome liku, što mu on znači i govori. Poslije toga izabiremo lik svaki za sebe koji nam najviše govori. Od izabranih likova izabiremo, uz pristanak sviju, jedan lik koji najbolje odgovara tekstu „Veliča”.

b) Za drugi susret potreban nam je ponovo domaći zadatak. Iz časopisa i novina treba pronaći slike koje nam svojim asocijacijama mogu osvijetliti sadržaj i raspoloženje teksta „Veliča”. Pravimo kolaž za „Veliča”. Uz slike postavljamo odgovarajući tekst Marijine pjesme. Izabranu Marijinu sliku stavimo u sredinu kolaža. Takva slika će nam mnogo reći o Mariji za naš svagdanji život, te iskristalizirati pravi lik čije se otajstvo ne da izraziti jednom slikom. Pri izvođenju tih susreta ne zaboravimo ni glazbu. Posebno mislimo na pjevani „Veliča”.

2. Potražite u Bibliji prema tumačenju teksta (točka 2.) biblijske tekstove od kojih je satkan „Veliča”. Ispište ih i ustanovite kako su upotrijebljeni.

3. Potražite u Bibliji tekstove koji se odnose na povijesno-spasiteljsku ulogu Marije. (Pripazite na tekst: Iz 40,9-11. Problem je u prijevodu. Liturgijski tekst izriče proroštvo Staroga zavjeta u vidu Marije kao: „blagovjesnice sionska” i „blagovjesnice, jeruzalemska”; dok Biblija Stari i Novi zavjet, Stvarnost i KS Zagreb, prevodi: „glasniče radosne vijesti, Sione”, i „glasniče radosne vijesti, Jeruzaleme”.)

4. Potražite u Bibliji tekstove koji pokazuju da Bog uzdiže male i neznatne.
5. Da li se može reći, da je „Veliča” izrasla iz mračnog vremena Starog zavjeta, ili je nešto drugo posrijedi?
6. „Veliča” je za veliki dio čovječanstva pjesma oslobođenja. (Tako je čitaju u Latinskoj Americi.) Što je ona za nas?
7. Što bi „Veliča” mogla poručiti današnjem ženskom naraštaju?
8. Usporedite „Veliča” s „Blaženstvima” kod Mateja (Mt 5,3-10). Što mislimo o takvom životnom programu? Može li čovjek današnjice na ovakav način usmjeriti svoj život?
9. Usporedite Elizabetino blagoslivljanje i Marijin poklik „od sada će me blaženom nazivati svi naraštaji”, s povikom Isusu neke žene iz mnoštva i njegovim odgovorom (Lk 11,27-28). Što nam ta usporedba govori?

